

Süleyman pygamber

Category: Ertekiler, Goşgular, Kitapcy, Romanlar, Sözler, Taryhy şahslar, Türkmen dili

написано kitapcy | 22 январа, 2025

Süleyman pygamber

SÜLEYMAN PYGAMBER (a.s)

Süleyman pygamber, Dawut pygamberiň ogly we Ysraýyl patyşalygynyň üçünji patyşasydyr.

Süleyman ~ arap dilinde: سليمان, sulaymān; ibrany dilinde: שלום, Şlomo ýa-da Şelomo; latyn dilinde: Salomone, grek dilinde: Σολωμών, iňlis dilinde: Solomon görnüşinde ýazylýar. Süleyman pygamber Ierusalimde uly ybadathana gurdurýar. Ol "Gurhanda" pygamberleriň biri hökmünde ýatlanýar. Hristiýan ynanjynda kanun çykaryjy we hökümdar hökmünde hormatlanylýar. Ýewreýleriň "Mukaddes Kitabyňyň" "Nagmalar", "Wagyz", "Aforizmler" kitaplaryny Süleyman pygamberiň ýazandygyna ynanylýar. Dini kitaplardan daşgary taryhy çeşmeler b.e.öň 970-928-nji ýyllarda patyşalyk sürendigini ykrar edýär. Ibrany dilinde שלום sözünden gelip çykan Şlomo "Parahatçylyk getiren" manysyny berýär. Arap dilinde bolsa "Selim", "Salamat", "Yslam" sözleri bilen manydaşdyr.

■ Süleyman pygamberiň "Töwratdaky" keşbi

"Köne Ähtde" Süleymanyň kyssasy 1-nji "Patyşalar" kitabyňyň ilkinji 11 bölüminde we 2-nji "Taryhlar" kitabyňyň ilkinji 9 bölüminde gürrüň berilýär.

Allanyň kelamy bolan "Töwraty" ýewreýleriň nä derejede gödek ýoýulma sezewar edendigini kitapda Hezreti Süleyman pygambere (a.s) ýöňkelýän şu aşakdaky aýylganç myjabatlar hem güwä geçýän bolsa gerek:

"1. Hökümdar Süleyman faraonyň gyzy bilen birlikde moawly, ammonly, edomly, saýdaly, hettli we başga-da birnäçe zenanlary

halady.

2. Bu aýallar Rebbiň Ysraýyl halkyna "Ne siz olaryň arasyna giriň, ne-de olar siziň araňyza girsin. Çünki olar sizi hökman öz hudaýlarynyň yzyna eýerip, sizi-de ýoluňyzdan azaşdyrarlar" diýen kowumlardandyr. Muňa garamazdan Süleýman olara mährini berdi.

3. Süleýmanyň patyşa gyzlaryndan alan 700 aýaly we 300 gyrnagy bardy. Bu aýallar ony ýolundan azaşdyrdy.

4. Süleýman gartaşdygyça aýallary ony başga hudaýlara uýdurmaga çalyşdylar. Şeýlelikde Süleýman tutuş durky bilen ömrüni Rebbine bagyşlan kakasy Dawut ýaly ýaşap bilmedi.

5. Saýdalylaryň aýal hudaýy Aştorete we ammonlylaryň ýigrenji hudaýy Moleke çokundy.

6. Şeýdibem ol Rebbiniň gözünden düşüp iň erbet iş etdi. Rebbiň ýolunda kakasy Dawut ýaly doly we dogry ýöräp bilmedi.

7. Ýeruşalimiň gündogaryndaky depede moawlylaryň ýigrenji hudaýy Kemoşa we ammonlylaryň ýigrenji hudaýy Moleke çokunmak üçin ýörite ýer bina etdirdi.

8. Hudaýlaryna ladan (ysly agaç) ýakyp gurbanlyk kesen kese ýerli aýallary üçinem şol zatlary etdi".

Ýokarda sanalan myjabatlaryň "Töwrata" ýewreýler tarapyndan goşulan aýylganç ýalanlardygyna göz ýetirmegiňiz üçin we Süleýman pygamberiň bu gabahatlyklardan nähili uzakdygyna garşylyklaýyn delil hökmünde "Gurhanyň" şu aýatyny getirmek bolar:

"Dawuda biz Süleýmany yhsan etdik. Ol ne ajap guldur! Şek-şübhesiz ol Allaha yönelen biridir" (Seret: "Sad" süresi, 38:30).

Dini çeşmeleriň habar bermegine görä Süleýman Ierusalimiň golaýyndaky Gazze şäherinde dogulýar. Dawudyň 19-a golaý ogly

bolupdyr, emma Hudaý Dawudyň ogullarynyň arasyndan Süleýmany özüne wekil saýlaýar. Ol adamzat döräli bári gelip-geçen iň baý adamdyr we pygamberdir. "Köne Ähtde" Süleýmanyň döwründe altyn-kümüşiň aşa köplüginden ýaña daşyň bölegi ýaly gymmatynyň bolmandygy aýdylýar.

Süleýmanyň uçursyz danalygyndan haýýrlanmak we onuň bilen dostluk açmak islän başga ýurduň patyşalary hem oňa ymgyr köp gymmatbahaly sowgat-peşgeşleri ugradyp durar ekenler.

■ Süleýman pygamberiň "Gurhandaky" keşbi

Yslam çeşmeleri Hezreti Süleýman pygamberiň (a.s) guş dilini bilendigini, ýele, haýwanlara we jynlara höküm edendigini habar berýär.

"Gurhanyň" "Neml" we "Sebe" sürelerinde Süleýman pygamber barada gyzykly maglumatlar bar.

■ "Bag içinde Bylkysyň saçyn açyp gördüğüm..."

Aýdylyşyna görä Saba ýurdunyň melikesi Bylkys Süleýman pygamberi görenden soňra musulman bolýar we onuň bilen Hüthüt atly guş arkaly habarlaşýarlar. Bu barada Hezreti Magtymguly işanyň "Bilmezmiň" goşgusynda şeýle diýilýär:

"Galam alyp, namany gönderdigim bilmezmiň?
Efsun urup, hüthütni inderdigim bilmezmiň?.."

ýa-da:

"Hüthüt kimin Pereňden Çyn-Maçyna bardygym,
Bag içinde Bylkysyň saçyn açyp gördüğim,
Süleýmanyň tagtyndan sözläp habar berdigim,
Guş gonsun diýp başymga bilbil heňin gurdugym,
Çarşenbe gün çäş wagty gondurdygym bilmezmiň?"

Beýik şahyr "Jan içinde" goşgusynda hem bu barada aýdyp geçýär:

"...Hüthüt aýdar: "Ilçiyem,
Süleýmana sawçyýam

Ýalan jahan içinde".

Bylkysyň keşbi dünýä edebiýatynda ýüzlenilýän obrazdyr. Nemes ýazyjysy Rolf Baýeriň "Saba Melikesi", fransuz ýazyjysy Žan Mawrikiý de Montremiň "Bylkys", iňlis ýazyjysy we gündogarşynasy Baj Willisiň "Saba Melikesi Bylkys", türk ýazyjylary Nurdan Damlanyň "Bylkys", Kutluhan Türkdogdynyň "Bylkys", Myrat Koçagyň "Hezreti Süleýmanyň baky hazynasy; Bylkysyň tagty" romanlary bu zenan patyşanyň durmuşyndan söz açýar.

Amerikan ýazyjysy Nil Geýmanyň hem "Amerikan hudaýlary" ("American Gods") romanlar tapgyrynda, türk ýazyjysy we adwokaty Orhan Çetinbilegiň "Bylkys" romanynda Bylkysyň kyssasyndan täsirlenen sýužetler işlenilýär.

■ "Ol ulug Süleýman almady demin..."

Hezreti Süleýmanyň juda agyr hassalygy başdan geçirip, tagtynyň üstünde ölen ýaly bolup galandygy, oňa ajaýyp bedewleriň berilendigi, onuň üçin eredilen misiň sil ýaly akdyrylandygy, jynlaryň Süleýman pygamberiň görkezmesi bilen howuzlary, heýkelleri we "Süleýman ybadathanasyny" bina edendigi, Bylkysyň tagtyny onuň dana weziri Asyfyň (Asaf) göz açyp ýumasy salymda getirendigi barada aýdylýar. Ençeme şahyryň goşgularynda ulanylýan "Asyfyň gymmatyny Süleýman bolmadyk bilmez" diýen allegoriýa hem şu ýerden gelip çykýar. Hezreti Magtymguly Pyragy işan hem Asyfyň adyny hormat bilen şeýle ýatlaýar:

"Kany Asyf, Süleýmanyň weziri?.." ("Batdy, ýaranlar").

"Gurhan" Süleýman pygamberiň (a.s) hasasyna söýenip durka aradan çykandygyny habar berýär. Birnäçe wagtlap onuň ýogalandygyny bilmän galýarlar, diňe gurçuklar hasanyň içini gemrip taşlandan soňra, Hezreti Süleýmanyň söýenip duran yerinden ýykylanyň görýärler we onuň amanadyny tabşyrandygyny bilýärler. "Gurhanyň" bu aýaty jynlaryň gaýypdan habar bilip

bilmejeklerini aýtmak isleýär.

Rowaýat edilmegine görä Süleýman pygamberiň ýaşyl ýakutdan ýasalan ýüzügi behiştten getirilipdir. "Süleýmanyň möhüri" edebiýatda iň köp ulanylýan allegoriýalaryň biridir. Möhürde "Ismi Agzam" dogasy ýazylypdyr. Ussat Magtymgulyda ol ýüzük barada şeýle setirler bar:

"Hökmi Süleýmanyň ýaşyl töwtini,
Magraýyň gapysy, gaşy nädendir?"
("Ýaşy nädendir?";

"Dawut öldi, perzendine ýer galdy,
Hudaýymdan aňa bir ýüzük geldi,
Nurdan bolan ol ýüzükni döw aldy,
Süleýman tagtyndan aýrylmadymy?"
("Aýrylmadymy").

Eýran-pers folklorynda guş şekiliniň janlandyrylýan ertekilerinde syry dana we guş diline düşünýän personaž, ýagny Süleýman çözüär.

Şeýle hem dünýä belli iňlis ýazyjysy J.R.T.Tolkieniň meşhur "Ýüzükleriň hökümdary" eserindäki jadyly ýüzügiň hekaýaty we oňa eýe bolmak üçin gahrymanlaryň gyzykly başdan geçirmeleri hem Süleýman pygamberiň ýüzüginin kyssasyndan uly täsirlenmeleri alandygyny belläp geçmek gerekdir.

■ Süleýman pygamberiň keramatlaryndan

Hezreti Süleýmanyň (a.s.) dokuz dürli keramaty bardy. Olar:

1. "Gurhanyň" "Sebe" süresiniň 12-nji aýatynda aýdylyşy ýaly ýel onuň hökmi astyndady.
2. Süleýman pygamber deňizden geçmek islän wagty suwlar ikiýana serpilip öňi açylardy we ol geçenden soňra ýene öňküsi ýaly bolardy.
3. Aýatda habar berilmegine görä, jynlar onuň emri astynda bolupdyr. Islän wagty olara özi üçin owadan köşkleri, gap-

çanaklary ýasadypdyr.

4. Hezreti Süleýmanyň bir möhri bardy. Möhüriň ýüzünde "Ismi-Agzam" dogasy ýazylgydy. Ol doganyň üsti bilen her islegi amala aşyryp bolýardy.

5. Janly-jandaryň, hatda garynjalaryň sesini eşiderdi we olaryň dillerine düşünýärdi.

■ Garynja dogasy:

Süleýman pygamber bir gezek adamlardan, jynlardan we guşlardan düzülen uly goşuny bilen bir garynja mekanyň üstünden geçýär. Ol şonda bir garynjanyň:

"Eý garynjalar! Hinleriňize giriň. Hezreti Süleýman we onuň goşunlary atdanlykda sizi depgiläp geçäýmesin" diýip duranyny eşidýär we muňa myssa ýylgyrýar. (Seret: "Neml" süresi 27/15-19). Soňra şeýle doga okaýar:

"Rabbi ewzi-nî en eşküra ni-metekelletî en-amte 'aleýýe we 'alâ wâlideýýe we en a'mele sâlihan terdâhü we edhîlnî bi-rahmetike fî 'ibâdikes-sâlihîn".

Manysy: "Eý Rebbim! Maňa we ene-atama beren nygmatyňa şükür etmegimi we seni hoşal etjek gowy iş etmegimi köňlüme ylham eýle we rehmetiň bilen meni ýagşy gullaryň hataryndan eýle". (Seret: "Neml" süresi, 27/19).

"Süleýman hem bolsaň, mura gulak goý" diýen syrly setiriň açary şu keramat bilen baglanyşyklydyr.

6. Şemal emrinde bolandygy üçin nirä gitmek islese tagty öz-özünden hereketlenerdi.

Ýelden ýüwrük türkmen bedewleri üçin "Tagty Süleýmandyr üsti bedewiň" diýlen meňzetme hem şundan gelip çykýar.

7. Jynlaryň kömegi arkaly deňizleriň düýbünde ýerleşen merjenli, lagl-jöwherli hazynalary tapyp getirdip bilýärdi. Alla tarapyn oňa ýer ýüzüniň aýan edilmedik künjegi ýokdy.

8. Bir gezek Neml jülgesinde düşlän wagtynda düşläp ýatan baýrynyň ýaşyl baglyk, çemenzarlyk bolmagy üçin mübärek ellerine suw alyp, goşawujy bilen ol dagyň ýüzüne serpip goýberdi. Dagyň gerşi şobada gül-gülzarlyga öwrülýär.

9. Hezreti Süleýman bir ýere giden wagtynda onuň bilen bile jaýyň diwarlary hem giderdi.

Hezreti Süleýman pygamber barada giňişleýin bilmek we onuň keramatlaryndan kyssalary okamak isleýänler üçin Gurbangül Guzuçyýewanyň çapa taýýarlan Burhaneddin Rabguzynyň "Kysasyl-enbiýa" atly türkmen dilinde çykan kitabyny okap bilerler.

■ Süleýmanyň möhüri

Süleýmanyň möhüri – bu Süleýman pygamberiňki hasaplanylýan altyburçly (yslam alymlarynyň aýtmagyna görä sekizburçly) ýyllyk şekilindäki möhürdir. Altyburçly ýyllyklyň şekli Ysraýylyň döwlet baýdagynda şekillendirilenem bolsa, bu nyşan diňe ýewreýler bilen baglanyşyklydyr diýip pikir etmek nädogrudyr. Anadoly Seljukly türkmenleriniň bina eden ymaratlarynda we Osmanly döwrüniň söweşjeň baýdaklarynda (sanjaklarynda) altyburçlyk nyşan ýyggy-ýyggydan duş gelýär. Ýewreýler bu nyşany "Dawudyň ýyllykly" ("Dawudyň möhri" ýa-da "Dawudyň galkany") ady bilen ýatlaýarlar. Altygyraňly we altyburçly, biri-biriniň içinden geçen iki üçburçlukdan ybarat nyşan bilen birlikde sekizburçly nyşan hem "Süleýmanyň möhri" hasaplanylýar. Musulman kompozisiýaly binalaryň bezeg işlerinde bu nyşan ýyggy-ýyggydan ulanylypdyr. Bulara mysal hökmünde Gazagystanyň Ýassy şäherinde ýerleşen Hoja Ahmet Ýasawynyň mawzoleýini, Türkiýäniň Siwas şäherindäki "Gökmedresäni" görkezmek bolar.

Bu sekizburçlyk nyşanyň ylahy güýjüniň bargyna we onuň göze görünmeýän güýçleriň (al-arwahlaryň we jynlaryň) ýetirjek zyýanyndan goraýandygyna ynanylýar. Garaşsyz we baky Bitarap Türkmenistan döwletimiziň ilkinji Prezidenti Saparmyrat Türkmenbaşynyň teklibi bilen döwlet Gerbimiziň daşynyň sekizburçlyk nyşan bilen halkalanmagy-da ýöne ýere däldir we

bu merhum liderimiziň çäksiz ylymyndan, çuňňur paýhasyndan habar berýär.

■ "Süleýmanyň möhrüniň" taryhy

Hezreti Adam ata Ýere gelip düşeninde Jebraýyl perişde tarapyndan oňa bir ýüzük gowşurylypdy. Bu ýüzügiň ýüzündäki nyşan seljukly türkmenleriniň ulanan we musulman binalarynda ulanylan sekizburçlyk ýylidydy.

Ýerde 1000 ýyl töweregi ýaşandygy çak edilýän ilkinji pygamber Adam ata (a.s) ýogalandan soňra ol ýüzük Jebraýyl perişde (a.s) tarapyndan ýene-de gelen ýerine – jennete äkidilýär.

Günlerde bir gün Jebraýyl perişde Dawut pygamberiň ýanyna gelýär we ýüzük bilen birlikde 10 sany sowaly berip, "Şu on sowaly çagalaryňa ber, haýsy biri soraglaryň hemmesine doly we dogry jogap berse, ýüzügi-de şoňa ber" diýýär. Dawut pygamber (a.s) çagalaryny jemläp, olara Jebraýylyň beren soraglaryny berýär. Çagalarynyň hiç birisi soraglara jogap tapyp bilmeýärler. Iň soňunda körpe ogly Süleýmany çagyryýar we oňa 10 sowalyň jogabyny soraýar. Hezreti Süleýman soraglara jogap berip durka, her jogabynda ýylgyrýan eken. Soraglara doly jogap berip bolansoň Dawut pygamber ogluny alkyşlaýar, soňam oňa gaharlanyp: "çynlakaý meseleler boýunça soraglar berlip durka, birgiden mähelläniň öňünde näme üçin özüňi salyhatly alyp barman gülüp otyrsyň" diýýär. Hezreti Süleýman bolsa: "Kakajanyň, ötünç soraýaryň, maksadym sizi gynandyrmak ýa-da salyhatsyzlyk etmek däldi. Emma siz her soragy bereniňizde öňümde duran garynja maňa jogaplaryny aýdyp berýärdi. Men bolsa şoňa ýylgyrýardym" diýýär. Muny eşden Dawut pygamber ýerinden turup, ýüzügi ogluna gowşurýar. Bu adatdan daşary ahwal Magtymguly Pyragynyň "Gul bolgul" goşgusynda hem agzalýar:

"Süleýman sen, mura bir gulak goýgul,
Sözüni diňlegil, jowabyn aýgyl".

Rowaýat edilmegine görä, Süleýman pygamber bu ýüzük arkaly adamzat kowmundan daşgary ähli barlyklara (jynlara,

haywanlara), tebigata we jansyz jisimlere höküm ederdi. Hatda bir rowaýatda aýdylmagyna görä ol ýüzügi bir salym jynlar ogurlaýar we munuň netijesinde Süleýman pygamber güýjüni ýitirýär. Şeýlelik bilen ýer ýüzünde pitne-pisat örç alýar, şer güýçleriň "eli gelýär". Has soňra Süleýman pygamber gaýtadan ýüzügi ele salýar we öňki güýjüni dikeldip, ýer ýüzüniň bulam-bujarlygynyň soňuna nokat goýýar. Bu rowaýat esasynda eýranly kinorežissýor Şähriýar Bahranynyň "Hezreti Süleýmanyň patyşalygy" atly kinofilmi bardyr.

■ "Hezreti Süleýmanyň patyşalygy" kinofilmi

"Hem patyşa hem pygamber bolan Hezreti Süleýmana (a.s) mundan owal hiç kime berilmedik ideal bir patyşalyk wada berilýär: Ýer üstündäki jennet patyşalygy! Emma edil şol wagt müňlerçe ýyl bäri bendi edilip saklanýan we adamzada ýakynlaşyp bilmeýän jynlar we şeýtanlar baglanan ýerlerinden sypmagyň öň ýanynda durlar... Ara atly jadygöý olary daňylan ýerlerinden boşadyp şeriň şalygyny gurmak isleýär. Hezreti Süleýman ýagdaýdan baş alyp çykmak üçin ruhanylardan hemaýat isleýär. Emma ruhanylar adalatyň we erkinligiň baýdak göterijisi bolan Soltan Süleýmanyň tarapyny tutmagyň deregine adalatsyzlygyň we zalymlaryň hatarynda ýer alyp, jadygöý Arany goldaýarlar. Şeýdibem baglanan gapylar açylýar we jynlar, şeýtanlar adamlaryň ruhlaryny eýeläp, olara agalyk etmäge başlaýarlar. Kapasadan boşan bu mahluklary yza dolamak indi mümkin däl..."

Eýranly ussat kinomatografiýaçylarynyň 2010-njy ýylda surata düşüren bu kinofilmi Hezreti Süleýman pygamberiň durmuşyndan we şol döwrüň gyzykly dartgynly wakalaryndan söz açýar.

■ Süleýman pygamberiň edebiýatdaky keşbi

Dünýä edebiýatynda Süleýman pygamberiň durmuşyndan söz açýan we onuň hekaýatlaryndan täsirlenen çeper eserler, ylmy kitaplar az-uçuk däl. Masonlaryň syrlary bilen baglanyşykly ýazylýan kitaplaryň ählisiniň özeninde diýen ýaly Süleýman pygambere, onuň ýüzügine, möhrüne, altyburçluk (sekizburçluk)

nyşanyňa we gurduran ybadathanasyna ýşarat edilýän syrly formulalar bar.

Süleýman pygamberiň keşbini çeper edebiýatda türk ýazyjylary diýseň ussatlyk bilen işleýärler. Olardan Mustafa Karnasyň "Hezreti Süleýmanyň açary", Merýem Aýbike Sinanyň "Süleýmanyň möhri" romanlaryny görkezmek bolar.

Şeýle hem meşhur amerikan ýazyjysy Dan Brownyň "Da Winçiniň kody" romanynyň dowamy hökmünde ýazylan Greg Teýloryň "Süleýmanyň açary we kodlary", Robert Lomasyň "Süleýmanyň açary" atly kitaplary Süleýman pygamberiň syrly durmuşyndan täsirlenen kitaplardyr.

■ Süleýman pygamber türkmen edebiýatynda

Megerem öz eserlerinde Hezreti Süleýmanyň adyny beýik söz ussadymyz Magtymguly Pyragydan köp zikir eden ýok bolsa gerek. Dana akyldarymyzyň goşgularynda onlarça ýerde Süleýman pygamberiň mübärek ady hormat bilen ýatlanýar.

"Pukrasyna Süleýman ger sürse sed syýasat..."
("Seda boldum");

"Aýalsyza mydar bolmaz,
Dönseň hökmi Süleýmana"
("Her ýana");

"Döw-periniň, ynsyň, jynsyň patşasy,
Soltan bolan şa Süleýman, şypa ber!"
("Şypa ber");

"Pygamber peýsizdir, Süleýman soňsuz..."
("Döwletalynyň");

"Süleýman dek ähdimi syndyrdygym bilmezmiň?"
("Bilmezmiň");

"Süleýman dek döwni permana salsaň..."
("Bolar sen");

"Süleýmandan artyk bolsa şöwketiň,

Lerzana getirse gökni haýbatyň..."

("Ýakança bolmaz");

"Suwa, ýele hökmi geçen Süleýman,
Bak, olardan ne nam galdy, ne nyşan..."

("Ýeldim tut");

"Ynsa-jynsa şalyk süren Süleýman..."

("Paýany bolmaz");

"Harun, Karun, Süleýmany ýuwutdyň,
Budur seniň işiň, belli, dünýä heý!"

("Saly, dünýä heý");

"Bir akdyr, bir gara ýylan ~

Süleýmanyň gaşyndadyr"

("Köňül joşundadyr");

"Kany ol Süleýman, Rüstemler şirler..."

("Gelende bardyr");

"Suwa, ýele hökmi geçen Süleýman..."

Sen dünýäni tutajak sen kim bolup?"

("Jem bolup");

"Tagty asman uçan

Süleýman öldi gitdi"

("Çaldy gitdi");

"Ol Hyzyr, Ylýas ilen Ahmet, Süleýman anda bar..."

("Şondadyr");

"Tagtyny ýel çeken hökmi – Süleýman,

Galmady, dünýäden gitdi, ýaranlar"

("Batdy, ýaranlar");

"Süleýmanyň aly jahy,

Tört yüz gurular bargähi,

Ynsyň, jynsyň patyşahy,

Ol hem zenbik dokyp geçdi."

("Ekip geçdi");

"Süleýmany gördüm, ýatyr eýwanda,
Birniçe gaýyplar jem bolmuş anda..."
("Eýýamy gördüm");

"Süleýman dek sözüň ýörir suwlara..."
("Aly siziňdir");

"Hazreti Isgender, kany Süleýman..."
("Öter bu dünýä");

"Süleýman tagtyny tar-u mar etdiň",
"Döwlere hökm eden Süleýman kany..."
("Gitmediň, dünýä");

"Isgender, Süleýman patyşa boldy,
Hyzmatynda döw periler jem boldy"
("Köp jan geçipdir");

Magtymguly:

"Kaýsy mälík dünýeden ogulsyz ötdi gitdi?"

Magrupy:

"Süleýmandyr, dünýeden ogulsyz ötdi gitdi..."
("Eýwany tört");

"Sag elinde bolar Musa asasy,
Sol elinde möhri ~ Süleýman bolar"
("Bir beýan geler");

"Dawut pygamberiň ogly,
Ol Süleýman patyşadyr"
("Bir Alladyr");

"Hazreti Isgender, kany Süleýman,
Ahyrynda boldy jaýy görüstan"
("Galar bu dünýä");

"Gör bent edip goýdy ol Süleýmany..."
("Il geçer");

"Ol Süleýman, Isa, Mäti hem Emin ~
Bary ötdi, görüp zyýan pelekden."
("Nadan pelekden");

"Hany bu jahany soran Süleýman..."
("Jana ýagydyr");

"Neýleýin tagty weýran Süleýmanym, kaýda sen?"
("Kaýda sen");

"Ötdi ömri bipermandyr, ol Süleýman neýlesin..."
("Süleýman neýlesin");

"Berdigim bu permanyma
Ol Süleýman nazar salmaz."
("Nazar salmaz");

"Uçdum suýy-asman üzre men Süleýman isteýip..."
("Meni");

"Bat azm urup, dagy, zemini ýarsa,
Tagty synyp, ol Süleýman örtener."
("Jahan örtener");

"Süleýman wepatdyr, Rüstem, Zal galmaz"
("Päl galmaz");

"Hökmürowan permanydyr, Süleýmana ogşuýar"
("Reýhana ogşuýar");

"Iki jahan soltany sen,
Süleýmana meňzemez."
("Jenana meňzemez");

"Asman üzre tagty uçan Süleýmany neýlediň..."
("Bazar eýledi");

"Süleýman tagtyny gurup asmanda,
Her kime bir jaýy mekan eýlediň.",

"Azm uruban, dag keşbini solduran,

Süleýmany ryswa jahan eýlediň."

("Jan eýlediň");

"Ol ulug Süleýman almady demin,
Derýalar gurady, umman göterler."

("Duman göterler");

"Hazreti Süleýman genýa
Gulmandyr mukam gaşynda."

("Mukam gaşynda");

"Süleýman, Rüstem, Zal, Jemşit oňa bolmuş geda,
Günde ýüz müň salsa leşger, degmez şahnyň belasy."

("Türkmen binasy");

"Maly-mülküm boldy weýran, gör, Süleýman ýyglaýyr,
Gaýta başdan gahba pelek dünýäni zyndan eýledi.",

"Kylmaňyz bu syrny äşgär, bizge hemra bolsaňyz,
Ol Süleýman tagta çykyp, şulny perman eýledi."

("Jan eýledi");

"Tagty-Süleýmany eýlediň weýran.."

("Dünýä heý");

"Ol tagty Süleýmany aldy, goýmady täk saýlaýyp.
.."

("Dünýedir");

"Kapyrlar bolupdyr ýyglaý musulman,
Haka ýalbarypdyr Hydyr, Süleýman.."

("Azadym kany");

"Halyf Omar birlen Süleýman bolsam."

("San bolsam").

■ Hoş söhbetiň we suwuň piri ~ Süleýman pygamber

Sözümiziň jemlemesi hökmünde Süleýman pygamber bilen baglanyşykly dowam edip gelýän bir ynanç barada gysgaça durup

geçeliň.

Her bir zadyň piriniň bardygyna ynanan türkmen halky Süleýman pygamberiň hoş söhbetiň we suwuň piridigine ynanyrlar.

■ Peýdalanylan çeşmeler:

- 1). Magtymguly Pyragy "Goşgular" 1-3 tomluk;
- 2). Burhaneddin Rabguzy "Kysasyl-enbiýa";
- 3). Wikipediýanyň we dürli internet sahypalarynyň maglumatlary.

Taýýarlan: © Has TÜRKMEN

Taryhy şahslar